

Školitelský posudek na bakalářskou práci Terezy Kučerové „Porozumění přechodně víceznačným větám - Příprava psychologického experimentu“

Tereza Kučerová vypracovávala bakalářskou práci ve spolupráci se mnou a s dr. Filipem Smolíkem z Psychologického ústavu AV ČR. Téma její práce souvisí s projektem, na kterém s dr. Smolíkem pracujeme, proto považuji za vhodné uvést, jak práce s projektem souvisí. V případě práce Terezy Kučerové se zároveň jednalo o práci se samostatnými výzkumnými otázkami, která se zaměřovala na ověření některých metodologických otázek na pomezí kognitivní psychologie a psycholingvistiky. Konkrétně šlo o to zjistit, jak může srozumitelnost vět a délka vět ovlivňovat celkovou dobu čtení, což je proměnná, která se obvykle v experimentech sleduje.

Téma práce jsme vybrali společně s ohledem na zájmy a preference kolegyně Kučerové. Jejím úkolem bylo vytvořit vhodný podnětový materiál pro experiment týkající se porozumění přechodně víceznačným větám u dospělých, zjistit jeho srozumitelnost a provést experiment, kde bude zjišťována doba čtení jednotlivých vět. Metoda použitá v experimentu (self-paced reading) byla vybrána předem a program vytvořil dr. Smolík, který také později data z programu předzpracoval. Získaná data byla použita zároveň v našem projektu a Tereza Kučerová samostatně zpracovávala ty údaje, které se týkaly jejího úkolu.

Práce probíhala rovnoměrně v průběhu roku 2009 a zimy 2010. Prvním krokem kolegyně Kučerové bylo vytvořit dostatečné množství podnětových vět, které budou přechodně víceznačné. Vět vymyslela velké množství a byly velmi pěkné. V dalším kroku (jaro 2009) vytvořila, administrovala a vyhodnotila formuláře, jejichž cílem bylo zjistit, jak hodnotí lidé srozumitelnost těchto vět. Na základě těchto hodnocení byl sestaven experiment, který administrovala (léto 2009). V té době také konzultovala první verze teoretické části práce. V zimě 2010 se kolegyně Kučerová věnovala zejména finálním analýzám a dopisování práce.

V rámci teoretické části práce bylo úkolem kolegyně uvést problematiku porozumění přechodně víceznačným větám a představit metodu self-paced reading. Protože tématu porozumění větám není v rámci výuky věnována velká pozornost, práce je psaná tak, aby od čtenáře neočekávala předchozí znalosti problematiky. Při daném rozsahu práce a potřebě vyjít od základů, proto kolegyně čerpala zejména ze sekundární literatury (Eysenck & Keane; Sternberg). Při zpracovávání metodologických pasáží čerpala ze zahraničních přehledových studií (Mitchell; Rayner). Protože se sama s touto tematikou setkávala poprvé, považovala za vhodné, s ohledem na čtenáře, sestavit jednoduchý slovníček lingvistických pojmů, se kterými je v práci čtenář konfrontován. Na teoretické části oceňuji stručnost a věcnost, kde kolegyně nezabíhala do zbytečných odboček.

Při zpracování dat jsme řešili problém, jak data analyzovat v rámci volně přístupných programů a v rámci metod představených v předchozích kurzech. Popisnou statistiku, t-testy a korelace kolegyně zpracovávala běžným kancelářským programem, jen vícenásobná regrese byla provedena dr. Smolíkem v rámci konzultace. Statistické zpracování sleduje dobře logiku testovaných hypotéz. Kolegyně na můj vkus zvolila velmi podrobný styl, kde představuje i jednotlivé kroky použití jednotlivých metod, ale u bakalářské práce to považuji za přijatelný způsob, který může mít pro potenciální čtenáře-studenty didaktickou hodnotu.

S výsledky experimentu jsem spokojen a myslím, že diskuze, kterou kolegyně práci završuje, je relevantní a prokazuje zkušenosti, které získala během práce na projektu. Osobně si myslím, že nízký vliv srozumitelnosti v daném experimentu byl způsoben tím, že jsme pracovali s větami, které byly celkem dobře srozumitelné (byť s malými rozdíly). Pokud bychom doplnili méně srozumitelné věty (zvýšili variabilitu), možná bychom efekt zjistili.

Celkově jsem byl se spoluprací s kolegyní velmi spokojen. Prokázala schopnost jak

samostatné práce (vymýšlení vět, zpracování formulářů, administrace experimentu), tak týmové práce se mnou i s dr. Smolíkem (zpracování dat, konzultace nad textem práce). Oceňuji také, že ke konci jsme bez problémů mohli konzultovat text práce pouze elektronicky.

Práci považuji za zdařilou a odpovídající obsahem i zpracováním požadavkům na bakalářské práce. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm výborně.

V Helsinkách 16.5.2010

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, connected strokes. The signature is slanted and appears to be 'J. Lukavský'.

Mgr. Jiří Lukavský, Ph.D.